

1. Argibide orokorrak

Biztanleria (2017):	1.565
Zabalera:	431,74 km ²
Nafarroa2000 zer eskualdetakoa:	Pirinioak (ikus mapa)
Udalerriak:	Esparza, Ezcároz, Gallues, Güesa, Izalzu, Jaurrieta, Navascués, Ochagavía, Oronz, Sarriés

2. Komunitatea eta osasuna

Zaraitzu Nafarroako eskualde handienetariko bat da eta biztanle kopuru txikiena dutenatarik. Eskualde oinarrizko honetan biztanleriaren piramideak erraboil itxura du; biztanleria apur bat maskulinizatua dago eta bertan 50etik 75 urte bitartekoak dira nagusi, nahiz eta oinarrian talde franko agertzen diren. Hartara, eskualde oinarrizko honetan da jaiotza tasa txikiena (%3,7), eta aztertutako epean ez da jaioberririk erregistratu 14-19 urteko ama duenik; 80 urte edo gehiagoko gizonezkoen etxeen portzentaje handiena (%35,1) du, bestalde. Eskualde oinarrizko hau da muturreko pobreziaaren arriskuaren tasa txikiena (%4,8) eta zahartzaroko mendekotasun indize handiena (%57,4) dituztenatarik.

Zaraitzuko dago emaitza hoberenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean, amagandik edoskitzen duten haurrei dagokienez (%75,0), haurren obesitatearen prebalentziari dagokionez (%2,9), urteko

kontrol erregistratua duten diabetiko eta hipertentsiodunen portzentajeari dagokionez (%94,2 eta %90,7, hurrenez hurren), gizonezkoen antsiolitiko eta antidepresiboen kontsumoari dagokionez (%8,0) eta emakumezko (87,1 urte) nahiz gizonezko (80,8 urte) jaioberrien bizi itxaropenari dagokionez. Kontrara, emaitza okerrenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean dago, emakumezkoen antsiolitiko eta antidepresiboen kontsumoari dagokionez (%18,5).

Nafarroa2000 zonifikazioan Zaraitzuko eskualde oinarrizkoa Pirinioetako eskualdean baitago, aurrekoek gain, ondoko orrialdeko irudian agertzen dira Pirinioei dagozkien adierazleak, bizimoduei, enpleguari eta ikasketa mailari buruzko inkestetatik atereak. Pirinioetako eskualde honetan, mendebaldeari loturik gazteriari dagozkion adierazleak kalkulatzeko, emaitzarik hoberenak agertzen dira gazteen sedentarisimoari dagokionez (%16,0) eta gazteen eguneroko tabako kontsumoari dagokionez (%19,6). Kontrara, eskualdeko emaitzak okerrenak dira gazteen alkohol kontsumo intentsiboari dagokionez (%45,1).

3. Osasunerako baliabideak

Komunitatean osasunerako aktiboak daude, hay da, Osasuna eta ongizatea mantentzeko eta sortzeko pertsonak, komunitateek eta herriek duten gaitasuna indartzen ahal duten baliabideak (salutogenesia).

[-> Ikus eskualdeko aktiboaren mapa](#)

4. Adierazleen laburpena

Ondoko irudian agertzen dira, adierzle sorta baterako, eskualdeko balioak (puntu gorria) Nafarroako batez bestekoaren aldean (barra bertikala) eta Nafarroako eskualde oinarrikoen multzoaren aldera. ADierazleen deskribapen zehatzagorik nahi izanes gero ikus daitezke haien [banakako fitxak](#), behatokiaren webgunean.

Grupo	Indicador	Periodo	Nº casos		Valor		Media		Peor	Mejor
			Zona	Zona	Zona	Navarra	Peor	Mejor		
Faktore soziodemografikoak	1. Jaiotza tasa	2015	6	3,7	9,4	3,7				27,0
	2. 14-19 urteko ama duten jaioberriak	2011-2015	0	0,0	5,4	16,7				0,0
	3. Gehienez ere lehen mailako ikasketak dituzten gazteak #	2011	49	7,8	9,2	15,7				6,7
	4. Langabezia tasa #	2016	-	9,6	12,5	14,5				7,9
	5. Muturreko pobreziaaren arriskuaren tasa	2015	-	4,8	8,8	16,6				4,7
	6. Zahartzaroko mendekotasun indizea	2016	546	57,5	29,5	63,9				2,7
	7. Bakarrik bizi diren > 80 urteko emakumezkoen etxeak	2016	-	38,8	39,0	49,1				15,8
	8. Bakarrik bizi diren > 80 urteko gizonezkoen etxeak	2016	-	35,1	19,1	35,1				10,3
Bizimoduak	9. Partez edo guztiz amagandik edoskitzen duten 6 hilabeteko	2015	< 5	75,0	61,2	44,4				80,0
	10. Sedentarisinoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	22	16,0	20,2	27,5				16,0
	11. Alkoholarekin kontsumo intentsiboa gazteetan (14-29 urte) #	2013	69	45,1	37,8	45,1				28,2
	12. Tabakoaren kontsumoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	30	19,6	22,6	28,4				19,6
	13. Tabakoaren eguneroko kontsumoa #	2012	15	19,4	20,5	25,0				19,2
	14. Antsiolitikoaren eta antidepressiboaren kontsumoa emakumezkoetan	2016	145	18,5	17,7	21,9				11,7
	15. Antsiolitikoaren eta antidepressiboaren kontsumoa gizonezkoetan	2016	70	8,0	8,6	12,5				7,3
Gaixotze-tasa	16. Haurren obesitatearen prebalentzia (0-5 urte)	2015	14	2,9	4,3	8,7				2,0
	17. Diabetesa diagnostikaturiko pertsonen prebalentzia	2017	120	7,7	7,1	9,0				4,6
Osasun Sistema	18. HbA1c-ren neurketa duten diabetikoak	2016	114	94,2 *	67,8	47,4				94,2
	19. TA-ren neurketa duten hipertentsioak	2016	302	90,7 *	65,4	49,9				90,7
Heriotza-tasa	20. Emakumezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	87,1	86,2	83,6				87,6
	21. Gizonezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	80,8	80,1	78,0				84,1

Adierazleen iturria: 1-2: Bizt. Mugimendu Nat.; 3: Zentsua; 4: Bizt. Aktiboaren Ink.; 5: Errenta Estat.; 6-8: Errolda; 10-12: Naf. Gazteen Ink.; 13: Bizi-Baldintzen Ink.; 14-15: Botika Prest.; 9, 16-19: Oin.Osasun Lag.; 20-21: Naf. Osasun Pub. eta Lan Osas. Inst.

Eremu hauetako adierazleak: Pirinoak (3, 4 eta 13) edo Ipar-mendebaldea + Pirinioak (10 - 12), Nafarroa 2000 zonifikazioaren arabera (NEI). Irudian adierazten diren balioen kopurua: 7 balio, 3, 4 eta 13. adierazleetan; 6 balio, 10-12. adierazleetan.

* Nabarmen desberdinak ($p < 0,05$) Nafarroako emaitzatik (bizimoduaren, gaixotze-tasaren, osasun sistemaren eta heriotza-tasaren adierazleentarako egindako kontrastea). **1.** Jaiotze-tasa gordina (%); **2.** Urteko ugalkortasun-tasa berariazkoa (%) 14-19 urteko ametan; **3.** 2. graduko ikasketak burutu ez dituzten 20-24 urteko gazteen %; **4.** Langabetuen % biztanleria aktiboaren aldean, 4 hiruhilekoko batez bestekoa; **5.** Etxeko guztien errentaren baturak pobreziaaren atalasetik behera egiten duenean, halako etxeetan bizi diren pertsonen % (kontsumo unitate bakoitzeko urteko diru-sarreraren medianaren %30, pertsonen banaketa hartuta. Pobreziaaren atalasea, 2015ean: 5150 €); **6.** ≥ 65 urteko pertsonen %, 15-64 urteko pertsona guztien aldera; **7 eta 8.** Bakarrik bizi diren ≥ 80 urteko pertsonen %, adin horretan familiaren etxebizitzetan bizi diren guztien aldean; **9.** 170-190 egunetara partez edo osotara amagandik edoskitzen duten bularreko haurren %; **10.** Ohiko jardueran nahiz aisialdian jarduera fisiko urria edo batere egiten ez duten 14 – 29 urteko gazteen %; **11.** Azken 30 eguneko kontsumo trinkoa edo betekada (*binge drinking*) egin duten 14-29 urteko gazteen % (4 EUE edo gehiago emakumeen artean, eta 5 EUE edo gehiago gizonezkoen artean, bi orduz); **12.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten 14-29 urteko gazteen %; **13.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten ≥ 15 urteko pertsonen %; **14 eta 15.** Azken urtean, talde hauetarikoren bateko 3 ontzi gutxienez kontsumitu dituzten pertsonen tasa doitu: N50B antsiolitikoak, N05C hipnotikoak eta lasaigarriak eta/edo N06A antidepressiboak (T. gordina: emakumezkoak 28 eta gizonezkoak 11,7); **16.** Obesitatearen prebalentzia doitu 0 - 5 urteko biztanlerian, OMEak haurren hazkunderako dituen patroien arabera definiturik (z-score ≥ +2); **17.** 2 motako diabetesa duten ≥ 20 urteko pertsonen prebalentzia doitu (T. gordina: 12,2); **18.** 2 motako diabetesa izanik, azken urtean hemoglobina glikosilatuaren neurketa (HbA1c) izan duen biztanleriaren %; **19.** Azken urtean hipertentsioa diagnostikatu eta tentsio arteriala neurtu zaion biztanleriaren %; **20 eta 21.** Pertsona bat egungo heriotzatasen arabera ustez biziko den batez besteko urte kopurua.